

почти несрещан у другите импулсивен стремеж да забравят миналото, да го изхвърлят в мига на наслада и удоволствие от обаятията на своята историческа и лична памет. Циганите манифестират с лекота и в широта явна незаинтересованост към всичко онова, което могат да носят хоризонтите на идното.

И това не е случайно. Техният живот ги е приучил да бдят за това, което става около тях, което те могат да овладеят сега, а не да се надяват на по-доброто в бъдното време. Историята им ги е убедила, че всеки дар в настоящето, колкото и незначителен да е, е несравнимо по-значим от розовите очертания на утрешните перспективи. Нерадостният им живот, лишенията и униженията, гоненията и издевателствата – всичко, на което са били подлагани, ги е направило не само заклети реалисти, но и хора на дейностното начало, на активната и прагматична реакция, на решителното моментно действие, гарантиращо минутния им интерес.³¹

Следователно неравнопоставеността между „социално придобитото“ и „социално отдаденото“ в пределите на ромската екзистенция е имала и има своите обективни и субективни, исторически и съвременни причини, основания, механизми и траектории на реализация. Оттук и тези одиозни прояви и ориентации на циганите към веществено-материалното, финансово-паричното, утилитарно-прагматичното разрешаване на житейско-биографичната им колизианост. Едва след разрешаването на тези техни проблеми, при относителна равнопоставеност на „стартовите площадки“ с другите, циганите по-задълбочено биха се замислили и върху проблемите на своето инобитие, както и спрямо неговото сътворение още в пределите на настоящето им.

Бележки:

- ¹ Вж. подр. Мизов, Б. За етнопсихичния портрет на българските цигани – „Социологически преглед“. С., 1991, №5, с. 51-63.
- ² Вж. подр. Мизов, Б. За жилищния проблем при циганите – „Социологически преглед“. С., 1993, №3, с. 82-98.
- ³ Вж. подр. Марушиакова, Е. Етническа характеристика на циганите в България – „Българска етнография“. С., 1991, №4, с. 17-19. От нея: Циганските групи и тяхното етническо самосъзнание – „Българска етнография“. С., 1992, №1, с. 42-45; Циганите в България и тяхната религия – „Аспекти на етнокултурната